

Oponentský posudek na magisterskou práci Kláry Hromadové „Egyptská mudroslovná literatura“. (Hf UK Praha 2007, 123 str.)

Hromadová předkládá solidní přehled staroegyptské sapiencální literatury, do které patří celá řada literárních žánrů – počínaje některými výpověďmi v mytických textech, ponaučeních, Knihách mrtvých, nápisů na rakvích a dalších textů. Práce obsahuje jejich vhodný výběr (zde je patrný vliv školitele Dr. Janáka) s ukázkami a komentáři, včetně kritických souhrnů. Dalšími vodítky pro Hromadovou byly jistě překlady a výklady B. Vachaly, ale chci zdůraznit, že se od nich autorka odpoutala a postupovala při výběru i metodologicky jinou cestou, založenou především na chronologické posloupnosti. Je škoda, že komparatistika se starým Izraelem, Řeckem a Indií přišla poněkud zkrátka a jenom v náznacích. Ale téma je to široké a obtížné, takže se nelze divit. Také se nelze divit handicapu, totiž nemožnosti pracovat s texty v originálech a edicích. V seznamu použité literatury (s. 122 – 123) se tak vyskytují práce starších i současných českých egyptologů. Ovšem také celá řada s tématem spojených zahraničních prací, z nichž jsou některé skutečně obtížné (Assmann, Lichtheim a nakonec i Heckův *Lexikon der Ägyptologie*, v němž je příslušné heslo jenom deskriptivní a dá velkou práci se v něm vůbec vyznat). Když už jsme u bibliografie, vytýkám autorce, že v ní některá díla nemají udána ani místa vydání a v jednom případě kromě titulu vůbec nic (Loprerio). 2

Práce je jinak členěna přehledně a logicky a je v některých částech až příliš stručná (např. hned v úvodní pasáži o Pojetí moudrosti ve starověku, (s. 2 - 4), kde nejsou ani pohledy Vachalovy (Egypt) a Proseckého (Mezopotámie). Na druhou stranu bych chtěl ocenit, že Hromadová věnovala dosti pozornosti Pojetí moudrosti ve starém Egyptě (s. 5 – 11), sice podle Assmanna, ale s přesahy do kulturní antropologie (mytologie a filozofie člověka).

V jádru práce, totiž ve strukturovaném výkladu staroegyptské mudroslovné literatury (od s. 12) autorka dobře postihla význam tzv. „rad do života“ a „naučení“, ale příliš podléhala Vachalovu třídění. V práci trochu ruší časté používání tučného tisku pro sice zásadní deklarativní poznatky, dále však podstatněji nerozebírané. Oddíl pojetí osobnosti (od s. 16) je přínosný a převzaté ukázky jsou z angličtiny dobře přeloženy, Dobré jsou i úvahy o zdrojích poznání v lidském těle a o přirozenosti.

Za nejlepší pasáž práce považuji synopsi o základních ctnostech v egyptské morálce, rozebíraných dále na různých místech (s. 24 – 39) s řadou dobře zvolených ukázek i instruktivních komentářů, dokonce i s pohledem sociologickým (s. 35 – 39).

Přehled o jednotlivých mudroslovných dílech v historickém kontextu (od s. 39) přináší zajímavé postřehy o cestě k vytvoření tehdejších norem, odvozeným především od role bohyně Maat a různých členů faraonské družiny

(princ, vezír). Dominuje zde Naučení pro krále Merikarera (od s. 47), které je současně výpovědí, zpovědí i obhajobou.

Hromadové jde ve výzkumu staroegyptské literatury v podstatě až do konce staroegyptské civilizace a neopomenula žádný význačný mudroslovný text. Má tedy i řadu menších, které Vachala do své knížky o mudroslové nezařadil. To svědčí o její pracovitosti a pílí, stejně jako další dělení podle jednotlivých mluvčích (božstev) a případných termínů.

Porovnání (staro)egyptského mudrosloví s mezopotamským je vlastně jenom komparatistickým apendixem, vycházejícím povětšinou z Proseckého. Poněkud lépe a samostatněji vyznívá srovnání sse starozákonními biblickými texty, kde jsou ukázky voleny správně a asi nebylo příliš lehké je vybrat. Zde konstatuji samostatnou a kritickou práci se zařazením pseudokanonických textů, citovaných ovšem pouze převážně z Vachaly, i když u nás vyšly samostatně i v kritickém českém překladu (Z. soušek et al.).

Závěr: Práci doporučuji k obhajobě a současně doporučuji její hodnocení stupněm „velmi dobře“ nebo „dobře“, podle výsledků obhajoby a hlasování komise.

Praha, 27. 4. 2007

Prof. Dr. Blahoslav Hruška, DrSc.,